

Chương II

QUY TRÌNH SẢN XUẤT VÀ BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG TRONG TRỒNG TRỌT

Bài 15. LÀM ĐẤT VÀ BÓN PHÂN LÓT (1 tiết)

I. MỤC TIÊU BÀI HỌC

Sau bài này, GV phải làm cho HS :

- 1.** Hiểu được mục đích của việc làm đất trong sản xuất trồng trọt nói chung và các công việc làm đất cụ thể.
- 2.** Biết được quy trình và yêu cầu của kĩ thuật làm đất.
- 3.** Hiểu được mục đích và cách bón phân lót cho cây trồng.

II. NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

Phân bố bài giảng

Bài có 3 phần :

- I. Làm đất nhằm mục đích gì ?***
- II. Các công việc làm đất***
- III. Bón phân lót***

III. GỢI Ý TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. Chuẩn bị bài giảng

1.1. Chuẩn bị nội dung

Đọc SGK, thu thập thêm tài liệu và kinh nghiệm về kĩ thuật làm đất, bón phân lót ở địa phương.

1.2. Chuẩn bị đồ dùng dạy học

Phóng to hình 25, 26 SGK và sưu tầm thêm tranh vẽ khác về làm đất bằng công cụ thủ công và cơ giới.

2. Các hoạt động dạy học

2.1. Hoạt động 1. Giới thiệu bài học

Làm đất, bón phân lót là khâu đầu tiên của quy trình sản xuất cây trồng, làm tốt khâu này sẽ tạo điều kiện cho cây trồng phát triển tốt ngay từ khi mới gieo hạt.

Dựa vào các mục tiêu đã nêu trong bài học, GV giải thích ngắn gọn để HS dễ nhớ. Sau đó đi vào các mục của bài.

2.2. Hoạt động 2. Tìm hiểu về mục đích của việc làm đất

Để giúp HS trả lời được câu hỏi : làm đất nhằm mục đích gì ? GV đưa ra một ví dụ : Có 2 thửa ruộng, một thửa ruộng đã được cày bừa và thửa ruộng kia chưa cày bừa. Hướng dẫn HS suy nghĩ trả lời về tình hình cỏ dại, tình trạng đất (cứng hay tơi xốp), sâu, bệnh tồn tại trên hai thửa ruộng đó...

Từ các nhận xét, trả lời của HS, GV tổng hợp lại cho HS ghi vào vở.

Mục đích của làm đất : làm cho đất tơi xốp, tăng khả năng giữ nước, chất dinh dưỡng, diệt cỏ dại và mầm mống sâu, bệnh ẩn nấp trong đất.

2.3. Hoạt động 3. Tìm hiểu nội dung các công việc làm đất

Bao gồm các công việc : cày, bừa, đập đất, lên luống. Ở mỗi công việc phải nắm được mục đích, yêu cầu kĩ thuật và công cụ cần thiết.

a) Cày đất

Trước hết cho HS trả lời câu hỏi : cày đất có tác dụng gì ? Sau khi trả lời, GV nhấn mạnh và giải thích các tác dụng của cày đất như đã nêu trong SGK, đồng thời hướng dẫn HS tìm hiểu các công cụ cày bừa phổ biến trong sản xuất (cày cải tiến do trâu, bò kéo và máy cày...), có thể cho HS so sánh ưu nhược điểm của việc dùng máy cày trong sản xuất (nhanh, cày sâu nhưng giá thành cao...).

Trong nội dung này cần nhấn mạnh đến yêu cầu về độ cày sâu. Độ cày sâu phụ thuộc vào từng loại đất, loại cây.

Ví dụ :

- Đất cát không cày sâu.
- Đất bạc màu cày sâu dần do tầng canh tác mỏng.
- Đất sét cày sâu dần.
- Đất trồng cây ăn quả, cây công nghiệp do tầng đất dày nên có thể cày sâu được.

Ngoài ra độ ẩm đất cũng rất quan trọng. Ruộng khô hay ẩm quá đều không tốt vì tốn công làm đất, đất không làm nhỏ được. Độ ẩm thích hợp cho làm đất là 60%.

b) Bừa và đập đất

GV cho HS nêu lên tác dụng của bừa và đập đất, trong đó nhấn mạnh đến các tác dụng chủ yếu : làm nhỏ đất và san phẳng, ngoài ra cần lưu ý đến yêu cầu bừa nhiều lần cho đất nhỏ và nhuyễn (đất lúa). Nhưng bừa nhiều lần hay ít còn phụ thuộc vào loại đất, loại cây. Hướng dẫn HS trả lời câu hỏi trong SGK : loại đất sét làm đất tốn công hơn đất cát.

c) Lên luống

Trong nội dung này có 2 ý chính.

- Tại sao phải lên luống ? GV đưa ra một ví dụ trong thực tế sản xuất có loại cây được trồng trên luống (khoai, rau, đỗ...) nhưng có cây trồng không cần luống (lúa) cho HS trả lời. GV hệ thống và phân tích tác dụng của lên luống như đã ghi trong SGK, nêu loại cây trồng phải trồng trên luống : ngô, khoai, rau, đỗ, đậu...

- Cần lưu ý đến kỹ thuật lên luống, luống cao hay thấp còn tùy thuộc vào loại đất, loại cây.

Ví dụ : + Đất cao lên luống thấp.

+ Đất trũng lên luống cao.

+ Khoai lang lên luống cao, nhưng rau, đỗ lên luống thấp hơn.

- Tiến hành lên luống theo quy trình nào ? GV giải thích các bước lên luống theo quy trình đã nêu trong SGK.

2.4. Hoạt động 4. Tìm hiểu kỹ thuật bón lót

- Trước tiên GV gợi ý cho HS nhớ lại những kiến thức đã học về phân bón ở bài học trước về mục đích của bón lót. Sau đó nêu lên các loại phân được

sử dụng để bón lót : chủ yếu là phân hữu cơ và phân lân. Lưu ý : có thể bón phân hữu cơ chưa hoai.

– GV giải thích ý nghĩa của các bước tiến hành bón lót. Trong đó lưu ý đến việc phải lấp phân hay trộn phân vào đất ngay để không cho chất dinh dưỡng trong phân mất đi, đồng thời tạo điều kiện cho phân tiếp tục hoai mục. Hướng dẫn trả lời câu hỏi trong SGK (bón vãi và tập trung vào hàng, hốc cây là phổ biến nhất).

2.5. Hoạt động 5. Tổng kết bài học

- GV gọi 1, 2 HS đọc phần "*Ghi nhớ*".
- GV hệ thống lại bài, nêu câu hỏi, HS trả lời.
- GV dặn dò HS trả lời câu hỏi cuối bài và chuẩn bị bài 16, SGK.